

Beslut enligt 83 § i naturvårdslagen angående störandet och dödandet av en fridlyst fågelart samt skadandet av dess ägg

Sökande

Södra Kust-Österbottens fiskeriområde / Marina Nyqvist

Ärende

Ansökan om undantagslov för att olja skarvägg och skjuta skarvar åren 2025–2029 i syftet att förebygga allvarlig skada på fiskerinäringen inom Södra Kust-Österbottens fiskeriområde

Ansökan

Södra Kust-Österbottens fiskeriområde anholder om undantagslov för att;

- 1) Behandla skarvägg i kolonin på Juckasgrynnan i Södra Stadsfjärden i Vasa för att minska på den skada som storskarv (*Phalacrocorax carbo sinensis*, herefter skarv) orsakar i dessa områden.
- 2) Förebygga att skada sker, anholder fiskeområdet därtill om undantagslov att behandla ägg i nya kolonier, som eventuellt etableras, inom det område i inre skärgården där siken är fredad under lektiden genom beslut av de lokala samfälligheterna. Att förebygga skada genom äggoljning i nya kolonier inom sikfredningsområdet är i enlighet med den regionala skarvåtgärdsplanen för Kust-Österbotten. Tillstånd för äggbehandling för att förhindra och förebygga skada ansöks för fem år i rad.
- 3) Skjuta 1000 individer per år i fem år i rad inom hela fiskeriområdets havsområde, förutom på Vasa stads vattenområde (tät bebyggelse) under tiden 1.8–31.10. Fiskeområdet anholder om tillstånd att använda vettar vid skjutning.

Ansökningsområde

Ansökningsområdet omfattar Södra Kust-Österbottens fiskeriområde, vilket är mycket viktigt för det kommersiella småskaliga kustfisket. Längs med hela skärgården finns viktiga lekområden för abborre, varav lokala delägarlag och fiskargillen har fredat en del. Ansökningsområdet omfattar helt eller delvis flera naturskyddsområden och Natura 2000 -områden. Skarvens utgör dock inte en grund för skydd i något av dessa Natura 2000 -områden eller naturskyddsområden. Sökanden hävdar att skarven tränga undan andra fågelarter från skyddsområdena genom en etablering dess etablering, vilket observerats i Danmark där skarven trängt undan andra fågelarter, t.ex. ejder och skedand.

Motivering av åtgärder som söks

Sökanden har tidigare beviljats följande undantagslov för att avvika från skarvens fridlysningsbestämmelser: VARELY/2182/2016, VARELY/3749/2016, VARELY/3547/2017, VARELY/4184/2020 och VARELY/3115/2024.

En avskjutning av 1000 individer av totalt ca 20 000 individer som totalt flyger genom området under hösten, betyder en avskjutning på 5 %. Sökanden motiverar det ansökta antalet (1000), med att de 445 skarvar som sköts utgående ifrån sökandes tidigare undantagslov (VARELY/3547/2017) i norra delen av fiskeriområdet, inte är tillräckligt för att förhindra skarvarna från att orsaka allvarlig skada för fiskerinäringen inom hela fiskeriområdet. Den ansökta tiden (1.8.-31.10.) för skjutandet av skarv motiverar

sökanden med att det är tillåtet att jaga icke fredade fåglar och fånga mårhund och mink från om med augusti även inom Natura 2000 -områdena.

Enligt sökanden minskar skarven allvarlig skada för fiskerinäringen genom att minska fiskbestånden inom de områden där skarven söker föda. Detta stöds av forskning som visar att skarvarna konsumerar en märkbar andel abborrar, vilket uppskattats till 13–34 %. Enligt studier konsumerar en skarvindivid i medeltal ca 500 gram fisk per dygn. År 2024 fanns 5689 skarvar inom och 4887 skarvar just norr om fiskeriområdet och dessa konsumerade utgående ifrån detta 5288 kg fisk per dygn. Under de cirka 5 månaderna (150 dygn) de förekommit i området åt de 793 200 kg fisk. Antar man att abborren utgör i medeltal 25 % av skarvens föda beräknas skarvar ha konsumerat 198 300 kg abborre. Skarvarna orsakar dessutom skador på byten som de inte lyckas fånga, detta sker speciellt under sommaren då årets flygga ungar börjar försöka fånga sin egen fisk.

Slutsatsen av Naturresursinstitutets (härefter Luke) märkningsstudie, där skarvarnas predation på abborre utreddes inom ifrågavarande område, var att ett högt antal skarvar inom ett område kan minska abborrbeståndet och fångster lokalt. Sökanden använder studien resultat som motivering för ett fortsatt behov av åtgärder på Juckasgrynnan och i fiskeriområdets övriga delar för att förebygga förekomsten av allvarlig skada för fiskerinäringen. Sökanden har tidigare haft tillstånd att olja ägg på Juckasgrynnan och oljning har utförts åren 2018, 2020, 2021 och 2024. Enligt dansk forskning ses effekterna av oljning på antalet skarvar och fiskets fångster efter flera år av oljning, till följd av vilket sökanden motiverar behovet av fortsatta oljningsåtgärder för att åstadkomma effekterna som av oljningen, vilka uppkommer med fördröjning över tid.

Den havslekande sikens lekområden är småskaliga och ligger huvudsakligen vid Malax ås mynning. I augusti–oktober når sikynglen en storlek på 8–12 cm och blir därmed en lämplig storlek för skarvar. Det är troligt att sikynglen gradvis förflyttar sig från lekområdet under sommaren och deras födosöksområden inkluderar Stenskärfjärden utanför Malax å, Bergöfjärden och dess omgivning. I det kommersiella fisket fångas mest sik i Kvarken under våren i maj och under hösten i september, oktober och november. Baserat på GPS-spåringsdata för skarvar och uppgifter om kommersiella fiskets fångstområden kan man anta att skarvens födosöksområden och sikens fångstområden i Kvarken till stor del överlappar under hela isfria säsongen. Särskilt framträder denna påverkan under sensommaren och hösten (juli–oktober), då skarvarna rör sig mycket även i öppna skärgårdsområden där sik söker föda under sommaren och hösten.

Fiskare har rapporterat minskade fångster i och med att antalet skarvar ökade inom fiskeriområdet år 2015 och speciellt under 2016 då antalet häckade par ökade inom området ökade från ca 600 till 3000 par. Skadorna på fångsterna syns även i fångststatistiken för ruta 28 med en konstant minskning av fångsterna från 2014 till 2019, därefter har fångsterna ökat en aning, men de har varierat årligen. Sökanden poängterar att det inte finns andra orsaker till den kraftigt minskade fångsten än att förekomsten av skarv ökat i området. Under skarvens vår- och höstmigration rör sig skarvarna i flockar tvingar fiskstimmen att röra sig ihop och möjligtvis drivas från de sedvanliga platserna de annars påträffas inom, vilket försvårar vilket och tvingar fiskarna att tidvis pausa fisket under hösten då inga fångster fås.

Beaktandet av övriga arter

Åtgärderna riktar sig enbart mot skarv. Oljningen av skarvägg är kortvarig och orsakar ingen eller mycket minimal störning mot andra naturvärden, medan avskjutningen utförs efter häckningssäsongen.

Oljningen genomförs under häckningstiden med början ca 7–10 dagar efter att de första äggen observerats i bon. Oljningsbesöken räcker högst 1 timme per gång och utförs av högst 6–7 personer med 7–12 dagars mellanrum, men det kan även räcka med ett oljningsbesök. Personerna, med erfarenhet av tidigare oljningar, rör sig försiktigt på

Juckasgrynnan under oljningstillfällena och undviker samt rör sig bort från andra fåglars bon vid möjliga observationer av dessa. Genast oljningen är gjord, lämnar personerna holmen. Sökanden konstaterar att oljningen utgör en minimal störning mot andra häckande fåglar och den är också mycket mer kortvarig och orsakar mycket mindre störning t.ex. jämfört med ringmärkningen.

Avskjutningen riktar sig enbart mot skarv och inte mot andra fågelarter under tiden 1.8–31.10, då även annan fågeljakt är tillåten. Avskjutningen av skarv skulle ske inom hela fiskeriområdet, inte enbart inom Natura 2000 -områden och sökanden hävdar därför att avskjutningen av skarv skulle tillföra en ytterst minimal utökning av den störning som jakten av icke fredade fåglar, mårhund och mink redan åstadkommer inom Natura 2000 -områdena.

Avsaknad av annan lämplig lösning

Inga andra lösningar än en kombination av äggbehandling och avskjutning finns för att effektivt minska skarvens predation i området. Fördrivning genom skrämsel sprider skarvarna till nya områden och kan resultera i etablering av nya kolonier på ännu av skarven outnyttjade områden som är viktiga för fisket eller fiskbestånd. Skrämsel av skarvarna minskar inte på skarvens predation på viktiga fiskebestånd, eftersom det skulle kräva en ständig skrämsel av födosökande skarvar. Att genomföra en aktiv och koordinerad skrämsel är orealistiskt. Skrämelmetoder med olika hjälpmedel är å andra sidan begränsade till sin effektivitet eftersom fåglarna lätt vänjer sig vid att de inte utgör någon fara.

Utlåtande

NTM-centralen i Egentliga Finland har den 12.2.2025 bett Luke bedöma, ifall utlåtaget 463/00 04 05/2024 i ärendet VARELY/6957/2023, ännu är giltigt vad som kommer till bedömningen av skarvens förmåga att orsaka allvarlig skada för fiskerinäringen genom att minska abborrbestånden i Södra Stadsfjärden. Luke har gett sitt utlåtande 593/00 04 05/2025 nedan den 6.3.2025. NTM-centralen i Egentliga Finland har den 17.3.2025 bett Luke komplettera sitt utlåtande 593/00 04 05/2025 för att bedöma, ifall det är befogat att olja skarvägg i nya skarvkolonier som möjligtvis bildas inom fiskeriområdet i syftet att förhindra uppkomsten av allvarlig skada för fisket. Luke gav utlåtaget 1137/00 04 05/2025 (nedan) den 31.3.2025.

Lukes utlåtande 593/00 04 05/2025

NTM-centralen i Egentliga Finland ber Luke att ta ställning till om utlåtaget (463/00 04 05/2024) om oljning av skarvägg i Juckasgrynnans koloni i Kvarken samt skarvens påverkan på abborrbestånden och -fångsterna är giltig med avseende på Södra Kust-Österbottens fiskeriområdes undantagslovsansökan (VARELY/594/2025) som lämnats in till NTM-centralen i Egentliga Finland den 24.1.2025.

Luke konstaterar att utlåtaget 463/00 04 05/2024 är fortfarande giltigt. Det kan dock tilläggas att sommaren 2024 häckade 1489 skarvpar i Juckasgrynnans koloni, medan det under åren 2022 och 2023 inte skedde någon häckning alls. Juckasgrynnans ungproduktion var sannolikt låg sommaren 2024 till följd av undantagslovsåtgärderna. Juckasgrynnans koloni ligger i Södra Stadsfjärden, som har konstaterats vara ett betydande lekområde för abborre. Sökanden har ansökt om förlängning av fiskeförbudet i Södra Stadsfjärden, som var i kraft till år 2024 och vars preliminära syfte var att skydda abborren under lektiden. Beslutet om ansökan av fiskeförbudets förlängning bereds som bäst av NTM-centralen i Egentliga Finland.

I Sommarögrunds koloni, som ligger cirka 17 km från Juckasgrynnan, fanns 881 bon år 2024, vilket är färre än tidigare. Antalet häckningar i kolonin har ungefär halverats jämfört med tidigare år. Utöver detta har ringa häckningsantal konstaterats på små öar

och sjömärken. År 2024 var skarvarnas totala häckningsantal i statistikruta 23 i Kvarken något högre än genomsnittet under de fem senaste åren.

De kommersiella abborrfångsterna var enligt preliminära uppgifter ca 85 ton år 2024 i statistikruta 23, dvs. ansökningsområdet som utlåtet omfattar, vilket är något högre än de tre föregående åren.

Tidigare undantagslovsåtgärder kan ha minskat antalet häckande skarvar och försämrat häckningsframgången i Juckasgrynnans koloni. Effekten av undantagslovsåtgärderna på fisket eller fångsterna har inte undersökts och baserat på de kommersiella fångsterna har det inte skett någon större förändring i fångstutvecklingen jämfört med tidigare. Det bör noteras att skarvarna som häckar i Sommarögrunds koloni inom statistikruta 23 kan påverka abborrbeståndet i Södra Stadsfjärden. Det är möjligt att antalet skarvar skulle vara högre i området utan tidigare undantagslovsåtgärder och konsekvenserna för abborrbestånden i området därmed mer omfattande.

Lukes utlåtande 1988/00 04 05/2024 till högsta förvaltningsdomstolen kan tillämpas för Lukes ställningstagande om skjutandet av skarv efter häckningssäsongen med hänvisning till dess effekter på skarvbeståndet och fisket. Luke har inte tillgång av sådan forskning som kunde bedöma vilken effekt skjutandet av skarvar efter häckningssäsongen har på fiskbestånden eller fiske. Skjutandet av fåglarna skrämmar dem i väg och effekterna är troligen lokala och tidsmässigt varierande. Skjutandet kan främst förebygga enskilda skador på fisket eller flytta skadorna till andra områden och detta är inte motiverat ifall området som åtgärden riktar sig till inte är betydligt mer värdefullt för fisket än de flesta omgivande områdena dit fåglarna flyttar.

Lukes tidigare utlåtande är giltigt och ställningstagandet angående skjutandet av skarvar presenteras i utlåtet 1988/00 04 05/2024.

Lukes utlåtande 1137/00 04 05/2025

NTM-centralen i Egentliga Finland begär Luke att komplettera sitt tidigare utlåtande 539/00 04 05/2025, vilket gällde Södra Kust-Österbottens fiskeriområdes undantagslovsansökan VARELY/594/2025 för oljning av skarvägg i Juckasgrynnans skarvkoloni i Kvarken samt skjutandet av 1000 skarvar den 1.8.–31.10. åren 2025–2029. Södra Kust-Österbottens fiskeriområde har även ansökt om undantagslov för oljning av skarvägg i nya skarvkolonier som möjligtvis uppstår inom fiskeriområdet under åren 2025–2029. NTM-centralen i Egentliga Finland begär Luke att svara på följande frågor i utlåtet:

- 1) Är de skadornas omfattning som skarvarna orsakar för fiskerinäringen i Södra Kust-Österbottens fiskeriområde av sådana, att det är motiverat att omedelbart olja skarvägg i nya skarvkolonier som möjligtvis uppstår inom fiskeriområdet för att förhindra allvarlig skada på fiskerinäringen?
- 2) Ifall Luke identifierar att nya skarvkolonier kan orsaka allvarlig skada för fiskerinäringen från och med det år de uppkommit, gäller detta hela Södra-Kust-Österbottens fiskeriområde eller en del av det, och i så fall vilket/vilka områden?

Luke har i tidigare utlåten till NTM-centralen i Egentliga Finland presenterat tillgänglig forskning och tillämpbara uppgifter som särskilt gäller Kvarken, främst statistikrutorna 23 och 28 (utlåten 235/00 04 05/2021, 463/00 04 05/2024, 1388/00 04 05/2024, 539/00 04 05/2025). Dessutom har samordnandet av skarv-, fiske- och fiskbeståndsförvaltning behandlats i ett flertal rapporter.

I rapporterna konstateras bl.a., att ifall gynnsamma fortplantningsområden identifierats t.ex. i fiskeriområdenas skötsel- och användningsplaner och fiskeförbud har införts inom dessa för att skydda fiskbestånden under våren, skulle det vara befogat att beakta dessa som grund för beviljandet av undantagslov i syftet att reglera skarvbeståndet, så att häckningarna placeras utanför de viktigaste lekområdena. Skarvarnas häckningstida födosöksområden bestäms främst av skarvkoloniernas placering och därmed styr

skarvkolonierna även predationstrycket på lokala fiskbestånd. Lukes uppgifter om fortplantningsområden, särskilt för abborre, baserar sig huvudsakligen på de modeller som presenteras i Velmus karttjänst. Fortplantningsområdesmodellerna beskriver inte nödvändigtvis områdenas exakta karaktär på lokal nivå, utan lämpar sig främst som planeringsverktyg för granskning av större områden. Om lokalt anknuten och detaljerad forskning finns tillgänglig, är det motiverat att använda det som grund för beslutsfattande. Sådana fortplantningsområden som anses särskilt gynnsamma kan betraktas som fiskeriekonomiskt viktiga områden. Luke har exceptionellt omfattande forskningsinformation om abborre och skarv från Kvarken, vilket även framgår i tidigare utlåtanden.

Luke konstaterar att det inte går att förutspå på ett heltäckande vis den potentiella skadan som en skarvkoloni kan orsaka för fiskerinäringen, eftersom det beror bland annat på kolonins storlek, geografiska läge och antalet framtida häckningssäsonger inom ett visst område. Även storleken på fiskbestånden i de omgivande och närliggande vattenområdena, artsammansättningen, fisketrycket och annan mänsklig verksamhet samt vattnets tillstånd påverkar skarvens predation. Skarvens påverkan är inte oberoende av de omgivande förhållandena och därför påverkar inte endast kolonins geografiska läge eller skarvarnas antal den skada som skarven orsakar. Häckningsantalet har t.ex. varierat avsevärt i Juckasgrynnans koloni i Södra Stadsfjärden i Vasa, och detta beror troligen på tidigare undantagslovsåtgärder som genomförts i kolonin. Kolonin ligger inom ett väsentligt fortplantningsområde för abborre, vilket konstaterats påverka abborrbestånden i området och därmed förutsättningarna för fiske. Inom området finns även ett ikraftvarande förbud för abborrfiske under våren. Luke anser att påverkandet av eventuella skador på fiskerinäringen är motiverat för att förhindra skarven från att häcka på nya platser eller påverka häckningsresultatet i förutseende syfte i sådana här områden, där skarven tidigare häckat och som tidigare varit föremål för undantagslovsåtgärder, ifall övriga förhållanden är desamma som tidigare.

Luke konstaterar att det är även möjligt att påverka skarvkoloniernas placering genom att vidta andra åtgärder, så som störning av häckningen inom fiskeriekonomiskt viktiga fortplantningsområden. Vidtagandet av omfattande åtgärder kan eventuellt påverka skarvbeståndet inom kustområdet, ifall skarvkolonierna till följd av detta placerar sig i områden där häckningsframgången, t.ex. på grund av havsörnens predation eller mängden bytesfisk, försämras. Luke tar dock inte ställning till tillståndsbehovet för sådana åtgärder. Om skarvarna börjar häcka i ett nytt område som anses fiskeriekonomiskt viktigt, bör NTM-centralen i Egentliga Finland bedöma behovet och grunderna för undantagslov. Vid beviljandet av undantagslov bör NTM-centralen i Egentliga Finland även beakta naturskyddsområden och bedöma vidtagbara åtgärder inom dessa separat, ifall naturskyddsområdena placerar sig inom eller i omedelbar närhet till fortplantningsområden för abborre, vilka är betydelsefulla för det kommersiella fisket och inom vilka det riskerar orsakas skada för fiskerinäringen.

Luke anser att det går att påverka antalet häckande skarvar och uppkomsten av möjliga skador för fisket genom förebyggande åtgärder inom fiskeriekonomiskt viktiga områden där undantagslov tidigare beviljats och där det nyligen bildats en stor skarvkoloni, ifall förhållandena inom dessa områden inte förändrats betydligt från tidigare.

Det är svårt att förutse effekterna en ny skarvkoloni som bildas inom ett nytt, fiskeriekonomiskt viktigt område, som inte tillfaller ovannämnda områden för vilka undantagslov beviljats tidigare. I dessa fall bör NTM-centralen i Egentliga Finland bedöma behovet av undantagslov antingen för den enskilda kolonin eller för ett större område. Luke har i tidigare utlåtanden försett NTM-centralen i Egentliga Finland med allt material som finns tillgängligt angående Södra Kust-Österbottens fiskeriområde.

NTM-centralen i Egentliga Finland har i enlighet med förvaltningslagen reserverat sökanden möjlighet att ge sitt genmäle angående Lukes utlåtanden den 7.3. och 1.4.2025. NTM-centralen i Egentliga Finland har den 12.3.2025 mottagit sökandes genmäle om Lukes utlåtande 593/00 04 05/2025 och den 1.4.2025 genmälet om Lukes utlåtande 1137/00 04 05/2025. NTM-centralen i Egentliga Finland skicka detta beslut presenteras de delar av sökandes genmäle vilka är centrala ur beslutsfattandets synvinkel.

Sökandes genmäle till Lukes utlåtande 593/00 04 05/2025

Luke bekräftar i sitt utlåtande det som fiskeriområdet framställt i sin ansökan: att Södra Stadsfjärden är ett oerhört viktigt lekområde för abborre. Enligt utlåtandet är det motiverat att förhindra att stora skarvkolonier etableras på området för att skydda abborrbeståndet och fisket.

I utlåtandet nämns att en ansökan om fortsatt fiskeförbud är under behandling för att skydda abborren under lektid. Fiskeriområdet erhöll den 6.3.2025 Egentliga Finlands NTM-centrals beslut (VARELY/9063/2024) i ärendet (bilaga 1). NTM-centralen förbjuder sådant mete, pilkfiske och handredskapsfiske som avses i 7 § i lagen om fiske på det område som nämns i ansökan under tiden 20.4–20.5 åren 2025–2027. Båda vattenägarna på området (Vasa stad och Sundom delägarlag) förbjuder därtill sitt eget fiske på området. Sökanden kan därmed konstatera att utlåtandet stöder sökandes ansökan om äggoljning på Juckasgrynnan.

Då det gäller avskjutning av skarv hänvisar Luke till sitt utlåtande till Högsta förvaltningsdomstolen 1988/00 04 05/2024. Ärendet gällde Eurajoen-Lapinjoen kalatalousalues undantagsansökan.

Sökanden vill påminna först att syftet med ansökan om avskjutning av skarvar den 1.8.-31.10. är att förhindra och minska den allvarliga skada de skarvar som flyttar genom och förekommer på sökandes område orsakar genom sin predation på fiskbestånden. Eurajoen-Lapinjoen kalatalousalue hade ansökt om tillstånd att skjuta skarv på våren för att förhindra skadan som kolonin skulle orsaka. Detta är en viktig skillnad att komma ihåg då man läser Lukes utlåtande. Luke skriver flera gånger att avskjutningen inte har någon inverkan på antalet skarvar och koloniernas storlekar i kommande år. En sådan inverkan av avskjutningen har sökanden inte heller lyft upp och det är inte heller syftet med ansökan om avskjutning. Luke hänvisar upprepade gånger till Bregnballe m.fl. 2015 för att beskriva att avskjutningen inte har önskad effekt. Bregnballe m.fl. (2015) studerade specifikt hur avskjutningen inverkar på antalet skarvar i området, inte på hur avskjutningen inverkar på fiskbestånden.

Först konstaterar Luke i stycke 3 på sidan 3 att det inte går att bedöma avskjutningens inverkan på fiskbestånd då forskningsdata saknas, och sedan bedömer Luke i stycke 4 på sidan 3 att avskjutningen inte kan minska på skarvens orsakade skador. Sökanden kräver att denna bedömning, om att avskjutningen inte kan minska på skarvens skador, som enligt Luke själv inte grundar sig på forskning, inte beaktas av tillståndsmyndigheten.

Sökanden vill framföra att avskjutning av skarv bedrivs i många andra EU-länder som är i enlighet med EU:s anvisningsbrev för undantagslovsförfarande för skarv. I anvisningsbrevet lyfts upp att många länder har tillåtit avskjutning som begränsats antingen till specifika områden, för vissa tidsperioder eller enligt kvoter. Sökanden ansöker i detta fall att avskjutning tillåts inom fiskeriområdet under en begränsad tid (1.8–31.10) och för en begränsad kvot på högst 1000 individer. Att avskjutning nämns som en acceptabel metod att minska skarvens skador i EU kommissionens anvisningsbrev och att många länder just beviljar tillstånd för avskjutning antyder givetvis starkt att avskjutning har en inverkan. Alternativa metoder att minska skador under skarvarnas migration än avskjutning finns egentligen inte, i alla fall inte på kustområden.

Luke konstaterar att skarvarna breder ut sig efter häckningen, under sensommaren och hösten, närmare födosökningsplatserna de föredrar och att födosökningsplatserna kan variera årligen. Sökanden ansöker därför om tillstånd för att skjuta skarv på ett större område och minska den skada skarvarna orsakar på fiskbestånden, och detta förutsätter ett större tillståndsområde eftersom födosökningsområdena varierar från år till år.

I de två utlåtanden som nämns i genmålet har Luke inte tagit ställning till sökandes ansökan om att olja skarvägg i nya kolonier för att förebygga skadan skarv skulle orsaka abborrbeståndet och fisket. I Lukes utlåtande (19.2.2021, Dnro 235/00 04 05/2021), som behandlar en tidigare ansökan, stöder Luke åtgärder för att begränsa häckningen för att bevara förutsättningar för yrkesfiske och skydda abborrarnas centrala lekområden eller i omedelbar närhet av dessa, på fem kilometers radie räknat utifrån abborrarnas huvudsakliga födosöksområde. Egentliga Finlands NTM-central beviljade fiskeriområdet tillstånd att olja ägg i nya kolonier som uppstår i förebyggande syfte samt att skjuta skarv i ett stort område (VARELY/3547/2017 3.6.2022), efter att ärendet återremitterat till NTM-centralen för ny behandling från Vasa förvaltningsdomstol (VFD). Ärendet har därefter igen behandlats av VFD p.g.a. besvär, och VFD förkastade besvären, därmed var beslutet i laga kraft år 2024. Situationen har inte ändrats sedan dess.

Sökandes genmäle till Lukes utlåtande 1137/00 04 05/2025

NTM-centralen i Egentliga Finland beviljade år 2022 Södra Kust-Österbottens fiskeriområde tillstånd att olja ägg i nya kolonier som uppstår för att förebygga skada på fiskbestånd och fiske (VARELY/3547/2017 3.6.2022). Beslutet gjordes med stöd av Lukes tidigare utlåtande (235/00 04 05/2021). Beslutet överklagades av en naturförening, som yrkade på att beslutet hävs eller återförvisas till NTM-centralen för ny behandling på tre grunder: 1) tillståndet för oljning och avskjutning hotar skarvens bevarande på området, 2) tillståndet baserar sig inte på nyaste tillgängliga forskningsdata och 3) tillståndet är inte begränsat till ett visst område. VFD förkastade naturföreningens besvär och alla de tre grunderna med sitt beslut den 27.3.2024 (346/2024).

I beslutet av VFD står: "Eftersom de problem som skarven orsakar fisket kan kopplas ihop särskilt med deras lokalt stora antal och det inte finns någon annan tillfredsställande lösning för att minska antalet skarv i området, har det varit möjligt att bevilja ett undantagslov för att minska skarvarnas antal genom skjutning och oljning av ägg."

Sökanden vill lyfta fram att situationen inte har ändrats sedan 2024 eller sedan sökanden ansökte om och blev beviljad undantagslov 2022. Det har inte publicerats nya studier om skarvens inverkan på abborre eller abborrfiske sedan Lukes utlåtande 2021.

I Lukes nya utlåtande 2025 lyfter man fram att om det finns viktiga produktionsområden för abborre som finns med i fiskeriområdets nyttjande- och vårdplan kan dessa användas som grunder för undantagslov. I sökandes senaste genmäle 12.3.2025 presenterades kartor över abborrens lekområden (både Velmu och lokala fredade områden under våren) samt över viktiga områden för kommersiellt fiske från fiskeriområdets vård- och nyttjandeplan. Dessa visar att det finns viktiga lekområden för fisk och kommersiella fiskeområden inom hela fiskeriområdet. En eller flera nya skarvkolonier inom området skulle orsaka allvarlig skada för det lokala fisket och fiskbestånden.

Eftersom situationen inte ändrats sedan 2022 bör NTM-centralen fatta samma beslut denna gång och bevilja oljning i hela området för att sökanden skall kunna förebygga att allvarlig skada sker, vilket är i enlighet med grunderna för undantagslov i fågeldirektivet artikel 9. Sökanden påminner om att VFD ansåg att NTM-centralens beslut från 2022 var lagenligt.

I Lukes nya utlåtande står att man kan förhindra skarvens häckning genom störningsåtgärder. Sökanden anser att detta är omöjligt att genomföra i förväg. Sökanden kan inte förutspå var skarven kommer att inleda häckning och då förbereda störning där, och det är omöjligt att störa överallt. Därför ansöker sökanden om att olja ägg i nya kolonier för att förhindra allvarlig skada på fiskbestånd och fisket. Om nya kolonier tillåts bildas och häckningen sker utan begränsningar, är det på basen av Lukes studier från 2020 (som sökanden lyft upp i sin ansökan) mycket sannolikt att fiskbestånd och fiske påverkas negativt. Dessutom ökar sannolikheten för att skarvarna återvänder till samma plats följande år, vilket med stor sannolikhet leder till en snabbt växande koloni.

Bestämmelser som berörs av ansökan

Skarven är fridlyst enligt 69 § i naturvårdslagen (9/2023).

Enligt 70 § i naturvårdslagen är det förbjudet att avsiktligt döda eller skada fridlysta djurarter, liksom att avsiktligt störa individer, i synnerhet under förökningstiden, på viktiga rastplatser under flyttningen eller på platser som annars är viktiga under deras livscykel. Det är även förbjudet att ta bon samt ägg och individer i andra utvecklingsstadier eller att flytta dem till en annan plats eller på annat sätt avsiktligt skada dem enligt 70 § i naturvårdslagen.

NTM-centralen kan bevilja tillstånd till undantag från förbuden enligt 83 § i naturvårdslagen, ifall det inte finns någon annan lämplig lösning för att bl.a. förhindra allvarlig skada på fiskerinäring. Undantaget får inte försvåra bibehållandet eller uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus för arten.

Avgörande och villkor

NTM-centralen i Egentliga Finland beviljar inte sökanden tillstånd att skjuta skarv eller olja skarvägg inom nya skarvkolonier som möjligtvis bildas inom ansökningsområdet. NTM-centralen i Egentliga Finland beviljar däremot sökanden tillstånd att olja skarvägg under följande villkor.

- 1 Tillståndet är i kraft fram till den 15.5. åren 2025–2027 på Jucksasgrynnan i Södra Stadsfjärden i Vasa.
- 2 Landstigning och oljning är tillåtet högst två (2) gånger per häckningssäsong. Den första oljningen bör ske senast den 8.5., efter vilket ett andra oljningstillfälle kan utföras senast den 15.5. Ifall den första oljningen inte skett fram till den 8.5., är det inte tillåtet att olja skarvägg längre under samma häckningssäsong.
- 3 Oljningsbesöken får högst vara 1,5h per gång och utföras endast när vädret är soligt/halvklart och varmt för att undvika förkylning av skarvägg och -ungar.
- 4 Under oljningen bör 10–20 % av skarvbona lämnas totalt obehandlade och de bör ligga separat från bon som oljas enligt beskrivningen i ansökan. Samtliga ägg får oljas i de bon som valts ut. Under oljningen är det inte tillåtet att röra sig vid bon vars ägg lämnas obehandlade.
- 5 Oljning får inte ske inom 20 m avstånd från övriga fågelarters ruvande individer. Oljningsbesöken bör avslutas omedelbart, ifall oljningen eller landstigningen stör betydligt övriga fågelarters häckning. Betydlig störning orsakas då fåglar panikerar och/eller attackerar personer, flyger bort från bon eller då man finner andra fågelarters bon med ägg i sig utan ruvande fåglar. Betydlig störning orsakas inte om ruvande fåglar hålls i boen trots landstigning och vistelse. Ifall betydlig störning orsakas får oljningen inte fortsätta under samma häckningssäsong.
- 6 Under häckningssäsongen bör sökanden kontrollera om det kläckts ungar från de oljade äggen och ge en riktgivande uppskattning på antalet bon där detta skett. Denna uppskattning görs efter att oljningen avslutats och utan att stiga i land på ön.

- 7 Sökanden ansvarar att alla som deltar i genomförandet av åtgärderna följer villkoren i detta beslut.
- 8 Detta beslut eller en kopia av det ska finnas tillgängligt (t.ex. i telefonen) och bör visas upp vid anfordran.
- 9 Sökanden ansvarar för kontakt med övriga myndigheter och markägare.
- 10 NTM-centralen i Egentliga Finland övervakar uppfyllandet av tillståndsvillkoren tillsammans med NTM-centralen i Södra Österbotten. Inspektioner kan utföras vid behov i samband med övervakningen av tillståndet.
- 11 Användningen av tillståndet bör rapporteras i form av mellanrapporter efter varje oljningstillfälle, senast en vecka efter att respektive oljning skett, samt i slutet av året i form av en slutrapport (31.12). Rapporterna lämnas till registratorskontoret för NTM-centralen i Egentliga Finland (registratur.egentligafinland@ntm-centralen.fi) med beslutets ärendenummer VARELY/594/2025. I mellanrapporterna bör det framgå tidpunkten för oljningen, vilka och hur många skarvbon som lämnades obehandlade, var dessa befann sig på Juckasgrynnan med bildbevis. I mellanrapporterna bör det även nämnas ifall det häckade övriga fåglar och var på Juckasgrynnan samt hur dessa beaktades under oljningen.
I slutrapporten anges antalet oljade bon och hur länge oljningen räckte per gång samt om det kläcktes ungar från de oljade äggen och om fallet är så, även en uppskattning av antalet bon där detta skett. Rapporteringen görs med den bifogade Exceltabellen och bilderna från oljningarna läggs som bilaga i e-postmeddelandet till registratorskontoret.

Motiveringar

Ansökan uppfyller delvis villkoren i 83 § i naturvårdslagen och undantagslov kan där med beviljas för att förhindra allvarlig skada på fiskerinäringen.

NTM-centralen i Egentliga Finland beviljar sökanden undantagslov för att olja skarvägg i Juckasgrynnans skarvkoloni fram till den 8.5. åren 2025–2027. Luke bekräftar genom att hänvisa till sitt tidigare utlåtande 463/00 04 05/2024, att det är fortsättningsvis befogat att förhindra stora skarvkolonier från att bildas i Södra Stadsfjärden i Vasa för att förhindra uppkomsten av allvarlig skada för fiskerinäringen. År 2024 häckade 1489 skarvpar på Juckasgrynnan, vilket NTM-centralen i Egentliga Finland ser som en stor skarvkoloni, då medeltalet för samtliga skarvkolonier i Finland var 316 par år 2024. Undantagslovet möjliggör två oljningsbesök på Juckasgrynnan per häckningssäsong för att minimera störningen som oljningsbesöken innebär för häckningen. Det första oljningstillfället bör utföras senast den 8.5. Ifall skarvägg oljats innan den 8.5. kan sökanden ännu utföra en oljning senast den 15.5. av nya ägg som möjligtvis lagts efter det första oljningstillfället. Valet av ovannämnda datum grundar sig på Finlands miljöcentrals uppgifter, enligt vilka skarväggens kläckningsvåg börjat som tidigast den 20.5. på Juckasgrynnan, samt försiktighetsprincipen för att minska risken att oljningen skulle rikta sig mot långtutvecklade foster i äggen, vilket skulle strida mot 6 § i lagen om djurvälfärd.

Enligt Luke går det inte att avgöra på förhand en ny skarvkolonis skadeinverkan på fiskerinäringen, eftersom detta beror på en rad andra faktorer än enbart skarvkolonins geografiska läge och dess storlek. Därför gäller undantagslovet enbart Juckasgrynnans skarvkoloni, eftersom det inte finns andra skarvkolonier inom fiskeriområdet vars orsakande av allvarlig skada för fiskerinäringen kunde förutses utgående ifrån forskningsresultat, tidigare häckningar och tidigare beviljade undantagslov. Sökandes tidigare undantagslov VARELY/3547/2017 möjliggjorde förhindrandet av att stora skarvkolonier uppstår i skärgårdsområdet mellan Korsnäs och Vasa, eftersom Lukes dåtida utlåtande 235/00 04 05/2021 inte gav rum för andra tolkningar. Luke antyder dock i utlåtandet 1137/00 04 05/2025 att nya skarvkolonier inte nödvändigtvis orsakar allvarlig skada för fiskerinäringen, trots att de skulle vara stora och placeras inom betydelsefulla

områden för fiskerinäringen, vilka identifierats t.ex. i undantagslovet VARELY/3547/2017. Enligt EU-kommissionens vägledningsdokument om tillämpning av undantag enligt artikel 9 i fågeldirektivet, är det inte möjligt att bevilja undantagslov för att förebygga möjlig skada, utan undantagslov kan endast beviljas ifall det finns en stor sannolikhet för allvarlig skada. NTM-centralen i Egentliga Finland avslår därmed ansökan till den del det gäller oljandet av skarvägg i potentiellt nya skarvkolonier inom fiskeriområdet, eftersom det inte går att förutse ifall dessa orsakar allvarlig skada för fiskerinäringen.

Enligt högsta förvaltningsdomstolens beslut KHO:2025:16 finns det i brist på utredning inga bevis för att skjutandet av skarvar under hösten kunde motverka uppkomsten av allvarlig skada för fiskerinäringen. Luke konstaterar att de inte besitter sådan forskningsinformation, utgående ifrån vilket det kunde avgöras vilken effekt skjutandet av skarvar har på fiskbestånden eller fiske efter häckningssäsongen. NTM-centralen i Egentliga Finland avslår därmed ansökan till den del det gäller skjutandet av 1000 skarvar årligen den 1.8.-31.10.

Det finns inte andra tillfredsställande lösningar för att förhindra uppkomsten av allvarlig skada för fiskerinäringen. Sökanden har fredat Södra Stadsfjärden från mete, pilkfiske och handredskapsfiske under lektiden den 20.4–20.5 åren 2025–2027 med NTM-centralens beslut och har där med vidtagit de åtgärder sökanden har befogenhet att förverkliga för att förebygga uppkomsten av allvarlig skada för fiskerinäringen.

Undantagslovet påverkar inte skarvens eller övriga fågelarters gynnsamma skyddsnivå eller uppnåendet av den. Äggoljningens syfte är att hämma Juckasgrynnans skarvkolonis tillväxt genom att försämra skarvarnas häckningsframgång. Skarven är en livskraftig art på regional och landsomfattande nivå, vars upprätthållande av en gynnsam skyddsnivå inte försvåras av äggoljningen, som riktar sig till 80–90 % av skarvbona i Juckasgrynnans skarvkoloni. Skarvarnas häckning och häckningsframgång påverkas där med inte i andra häckningskolonier inom regionen. Oljningarna får inte betydligt störa häckningen av andra fågelarter, till följd av vilket dessas upprätthållande eller uppnående av en gynnsam skyddsnivå inte heller försvåras.

Undantagslovet är i kraft i tre års tid, trots att effekten av oljningen ses i skarvbeståndet och fiskerinäringen med fördröjning efter flera år av äggoljning. Juckasgrynnans skarvkolonis storlek har varierat kraftigt under de senaste åren och NTM-centralen kan utgående ifrån oljningsresultaten och skarvens beståndsutveckling bedöma behovet av ytterligare undantagslov efter att giltighetstiden för detta undantagslov upphört.

Tillämpade lagrum

Naturvårdslagen (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Lag om djurvälstånd (693/2023) 6 §

Lag om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (2003/13) 19 §

Förvaltningslagen (2003/434) 34 §

Lag om rättegång i förvaltningsärenden (2019/808) 122 §

Statsrådets förordning (794/2024) om närings-, trafik- och miljöcentralernas och utvecklings- och förvaltningscentrets avgiftsbelagda prestationer 2025

Verkställighet av beslutet

NTM-centralen i Egentliga Finland har beslutat med stöd av lag om rättegång i förvaltningsärenden (2019/808) 122 §, att detta beslut får verkställas trots att det inte har vunnit laga kraft. Åtgärder som omfattas av beslutet kan verkställas innan beslutet vunnit laga kraft. Den första oljningen bör senast ske den 8.5.2025 och verkställandet av beslutet kan där med inte senareläggas för att möjliggöra vidtagandet av de åtgärder som undantagslovet berättigar till.

Sökande av ändring

Ändring i detta beslut får sökas genom besvär hos Vasa förvaltningsdomstol. Besvärsguiden följer som bilaga, beslutet har delgetts för kännedom genom elektronisk delgivning.

Godkännande av dokumentet

Detta dokument har godkänts i ämbetsverkets elektroniska ärendehanteringssystem. Ärendet har föredragits av överinspektör Robin Ramstedt och avgjorts av naturskyddsenhetens chef Olli Mattila.

Bilagor

Besvärsguiden
Rapporteringstabell

Till kännedom

miljöministeriet kirjaamo.ym@gov.fi
Finlands miljöcentral kirjaamo@syke.fi
NTM-centralen i Södra Österbotten kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi
Polisinrättningen i Österbotten kirjaamo.pohjanmaa@poliisi.fi
Gränsbevakningsväsendet, Västra Finlands sjöbevakningssektion lansisuomenmerivartiosto@raja.fi
Kaskö info@kaskinen.fi
Korsnäs kommun info@korsnas.fi
Malax kommun malax@malax.fi
Närpes stad staden@narpes.fi
Vasa stad kirjaamo@vaasa.fi
Finlands naturskyddsförbund, Österbottens distrikt pohjanmaa@sll.fi
Natur och Miljö r.f. kansliet@naturochmiljo.fi
Tapiola Pohjanmaa ry info@tapiolary.com
Ostrobothnia Australis rf (OA) ralf@wbe.fi oa@oa.fi
Merenkurkun Lintutieteellinen Yhdistys ry (MLY) jka2799@gmail.com
Suupohjan Lintutieteellinen Yhdistys ry jukkapekkataivalmaki@gmail.com
ville.yliteevahainen@gmail.com
Vasa Miljöförening matti.j.tuomaala@gmail.com
Intresseföreningen för en levande skärgård r.f. lars.skog@netikka.fi

Avgift 316 €

Tämä asiakirja VARELY/594/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/594/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Mattila Olli 05.05.2025 16:15

Esittelijä Ramstedt Robin 05.05.2025 16:03

BESVÄRSANVISNING

Besvärsmyndighet

Den som är missnöjd med detta beslut kan söka ändring hos **Vasa förvaltningsdomstol** genom skriftligt besvär.

Besvärstid

Besväret ska lämnas in inom 30 dagar från dagen för delfåendet av beslutet. Dagen för delfåendet räknas inte in i besvärstiden. Om sista dagen av besvärstiden är en helgdag, lördag, självständighetsdagen, första maj, julafton eller midsommarafton förlängs besvärstiden till följande vardag.

När delgivningen skickas per post anses mottagaren ha fått del av ärendet den sjunde dagen efter det att brevet avsändes, om inte något annat påvisas. Ett ärende anses dock ha kommit till en myndighets kännedom den dag brevet anlände.

Vid vanlig elektronisk delgivning anses en handling ha blivit delgiven den tredje dagen efter att meddelandet sändes, om inte något annat visas.

Vid en bevislig delgivning framgår dagen för delfåendet av delgivnings- eller mottagningsbeviset. Om det är fråga om en mellanhandsdelgivning anses delfåendet ha skett den tredje dagen efter den dag som framgår av delgivningsbeviset.

Besvärsskriftens innehåll och underskrift

I besvärsskriften ska följande uppges:

- * ändringssökandens namn och hemkommun
- * om ändringssökandens talan förs av sökandens lagliga företrädare eller ombud eller om besvärsskriften upprättats av någon annan, ska också dennes namn och hemkommun uppges
- * postadress, telefonnummer och eventuell e-postadress där upplysningar om ärendet kan framföras till ändringssökanden
- * det beslut i vilket ändring söks
- * till vilka delar ändring söks i beslutet och vilka ändringar som yrkas
- * de grunder på vilka ändring yrkas

Ändringssökanden, dennes lagliga företrädare eller ombud ska underteckna besvärsskriften, om inte besvärsskriften tillställs elektroniskt (som telekopia, via e-post eller via förvaltnings- och specialdomstolarnas e-tjänst).

Bilagor till besvärsskriften

Till besvärsskriften ska fogas:

- * närings-, trafik- och miljöcentralens beslut, i original eller som kopia
- * intyg över delgivningen eller annan utredning över tidpunkten för besvärstidens början
- * de handlingar som ändringssökanden åberopar till stöd för sina yrkanden, om dessa inte redan tidigare har tillställts myndigheten
- * ombudets fullmakt. En advokat och ett allmänt rättsbiträde ska förete fullmakt endast om besvärsmyndigheten bestämmer så
- * utredning om ombudets befogenheter om besvärsskriften tillställs elektroniskt

Tillställande av besvärsskriften

Besvärsskriften ska tillställas **Vasa förvaltningsdomstols registratorskontor**. Besvärsskriften ska vara framme hos myndigheten under tjänstetid senast den sista dagen av besvärstiden. Besvärsskriften kan inlämnas personligen, med bud, per post eller elektroniskt. Om besvärsskriften postas ska det göras i god tid så att den hinner fram till myndigheten under tjänstetid senast den sista dagen av besvärstiden. Om besvärsskriften skickas elektroniskt (som telefax, per e-post eller via förvaltnings- och specialdomstolarnas e-tjänst) ska den vara tillgänglig för förvaltningsdomstolen i mottagarapparaten eller datasystemet under tjänstetid senast den sista dagen av besvärstiden

Rättegångsavgift

En rättegångsavgift på 310 euro uppbärs av den ändringssökande för handläggning av ärendet i förvaltningsdomstolen. I lagen om domstolsavgifter (1455/2015) stadgas särskilt om fall där ingen avgift uppbärs. Länken till domstolsavgiftslagen:

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Kontaktuppgifter till Vasa förvaltningsdomstol:

Postadress: PB 204, 65101 Vasa

Besöksadress: Korsholmsplanaden 43, 4 våningen, 65100 Vasa

Telefon: 029 56 42780 (registratur), 029 56 42611 (växel)

Telefax: 029 56 42760

E-post: vaasa.hao@oikeus.fi

Öppettider: 8.00–16.15

Förvaltnings- och specialdomstolarnas e-tjänst: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Ansökan om ändring i avgiften som debiterats för beslutet från närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland

En betalningsskyldig som anser att ett fel har begåtts när en offentligrättslig prestation har påförts kan inom sex månader från det avgiften påfördes yrka på rättelse hos närings- trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland

(vanlig/bevislig delgivning)